

RZUCANIE PALENIA

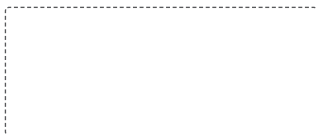
MONOGRAFIE APTECZNE

WYDANIE I (2020)

MONOGRAFIE APTECZNE

RZUCANIE PALENIA

Ta Monografia i notatki należą do:

 wydawnictwo
farmaceutyczne

WYDANIE I (2020)

Monografie Apteczne: Rzucanie palenia

Autorzy:

mgr farm. Mateusz Warzyński
mgr farm. Paweł Konrad Tuszyński

Konsultacja

lek. Kasper Uznański
pulmonolog, internista

Korekta językowa:

mgr farm. Joanna Kłak

Korekta techniczna:

mgr Dominika Wadowska

DTP

mgr Anna Makowska

Ze względu na stały postęp w naukach medycznych lub odmienne opinie na temat leczenia, jak również możliwość wystąpienia błędów, Wydawca prosi, aby w trakcie podejmowania decyzji terapeutycznej uważnie oceniać informacje zamieszczone w niniejszej książce, zwłaszcza dotyczące leków nowych lub rzadko stosowanych. Informacje dotyczące praktycznego stosowania leków odpowiadają poziomowi aktualnej wiedzy medycznej. Za dawkowanie i sposób podawania leków jest odpowiedzialny użytkownik. Prosimy zapoznać się z informacjami producenta przed zastosowaniem lub rekomendacją leku. Nazwy handlowe są prawnie chronione, nawet wówczas, gdy nie zostały specjalnie oznaczone.

Dzieło w całości jest chronione prawem autorskim. Żadna z części tej książki nie może być w jakiegokolwiek formie publikowana bez uprzedniej zgody Wydawcy.

ISBN: 978-83-956353-7-3
Wydanie I, Kraków, 2020

Zamówienia hurtowe
i detaliczne:
www.wydawnictwo.farm

Wydawca:
opieka.farm sp. z o.o.
ul. Chodkiewicza 9/4
Kraków 31-532
www.grupaopieka.farm

Spis treści

1. Przedmowa	5
2. Uzależnienie od nikotyny	7
2.1. Choroby sercowo-naczyniowe	7
2.2. Choroby układu oddechowego	8
2.3. Nowotwory	8
2.4. Cukrzyca	8
2.5. Choroby układu rozrodczego	9
2.6. Osteoporoza	9
2.7. Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy	9
3. Skład dymu tytoniowego	11
4. Jak działa nikotyna?	13
5. Metody rzucania palenia	15
6. Korzyści zerwania z nałogiem palenia	17
7. Rozpoczęcie walki z nałogiem i wspieranie pacjenta ...	19
7.1. Pytaj – komu pomóc?	
7.2. Poradź – znajdź argumenty	20
7.3. Pamiętaj – oszacuj gotowość pacjenta do zaprzestania palenia	21
7.3.1. Znaczenie i ocena siły motywacji	21
7.3.2. Czynniki decydujące o sukcesie	22
7.4. Pomagaj – wspieraj pacjenta w zaprzestaniu palenia	24
7.4.1. Ograniczanie liczby wypalanych papierosów ..	25
7.4.2. Objawy zespołu abstynencyjnego	26
7.4.3. Kwestionariusz Fagerströma	27
7.5. Planuj – utrzymuj kontakt z pacjentem	29
8. Leki wspomagające rzucenie palenia	31
9. Nikotynowa terapia zastępcza (NTZ)	33
9.1. Skuteczność NTZ w rzucaniu palenia	33
9.2. Postacie leków z nikotyną	33
9.2.1. Systemy transdermalne (plastry)	33
9.2.2. Gummy do żucia	37
9.2.3. Tabletki i pastylki do ssania	38
9.2.4. Aerozole do stosowania w jamie ustnej	39
9.3. NTZ u dzieci i osób starszych	41
9.4. NTZ u kobiet ciężarnych i karmiących	42
9.5. Działania niepożądane NTZ	42
9.6. Długotrwałe stosowanie NTZ	43
9.7. Kombinowana nikotynowa terapia zastępcza	44
10. Cytryzyna	47
10.1. Leki z cytryzyną dostępne w Polsce	48

10.2. Skuteczność cytryzyny	48
10.3. Dawkowanie leków z cytryzyną	49
10.4. Bezpieczeństwo stosowania cytryzyny	50
11. Wareniklina.....	53
11.1. Działania niepożądane warenikliny	54
11.2. Szczególne grupy pacjentów.....	55
12. Bupropion.....	57
12.1. Działania niepożądane bupropionu.....	58
12.2. Szczególne grupy pacjentów.....	58
12.3. Wpływ bupropionu na działanie innych leków ...	59
13. Zasady doboru leków wspomagających rzucanie palenia	61
14. Wpływ rzucenia palenia tytoniu na farmakokinetykę leków	65
14.1. Teofilina.....	65
14.2. Warfaryna	66
14.3. Klozapina.....	66
14.4. Olanzapina	66
14.5. Chloropromazyna	67
14.6. Erlotynib i riocyguat.....	67

1. Przedmowa

Szanowni Czytelnicy!

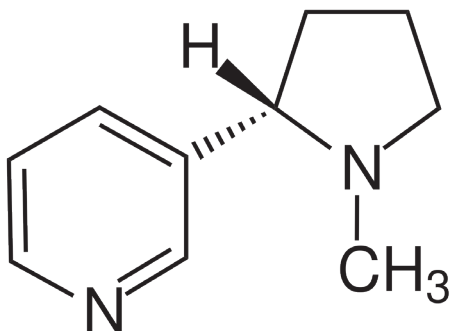
Palenie tytoniu jest istotnym czynnikiem ryzyka bardzo wielu schorzeń. Przyczynia się do rozwoju chorób układu sercowo-naczyniowego i oddechowego (przede wszystkim do rozwoju przewlekłej obturacyjnej choroby płuc) i nowotworów licznych narządów – nie tylko dróg oddechowych. Zwiększa też zachorowalność na cukrzycę typu 2., wywołuje bezpłodność i impotencję, a także osteoporozę oraz chorobę wrzodową żołądka i dwunastnicy.

Palenie papierosów zwiększa również ryzyko zakażenia wirusem SARS-CoV-2 oraz powikłań COVID-19.

To wszystko oznacza, że kluczową interwencją farmaceuty i lekarza w opiece nad każdym pacjentem, który jest palaczem tytoniu, będzie przekonanie go do rzucenia palenia i wsparcie w tym procesie. Korzyści z zerwania z nałogiem są trudne do przecenienia, ale sama walka z nim to też długotrwały proces, często wymagający pomocy specjalisty.

Celem Monografii *Rzucanie palenia* jest dostarczenie tym specjalistom aktualnych informacji o skutecznych metodach rzucania palenia opartych o wiarygodne źródła (m.in. przeglądy systematyczne Cochrane i wyniki badań klinicznych), a także praktyczne wskazówki dotyczące rozmowy z pacjentem nieprzekonanym do potrzeby zmian swojego stylu życia.

Autorzy

Ryc. 2. Wzór strukturalny nikotyny.

Ponad 80% nikotyny jest metabolizowane w wątrobie, a jej głównym metabolitem jest **kotynina**.

Wpływ nikotyny na organizm wynika głównie z jej oddziaływania na nikotynowe **receptory** acetylocholinergiczne (NACH-R). Receptory te występują w układzie nerwowym, zarówno centralnym, jak i obwodowym oraz rdzeniu nadnerczy. NACH-R znajdują się też w mięśniach, ale nikotyna nie działa na ten podtyp receptora.^[10]

Główne efekty działania nikotyny to:

- przyspieszenie tętna,
- zwiększenie ciśnienia tętniczego krwi,
- zwężenie naczyń krwionośnych,
- zwężenie źrenic,
- przyspieszenie perystaltyki,
- zmniejszenie stresu,
- zmniejszenie odczuwanie głodu,
- uczucie szczęścia i odprężenia.

III etap	10.-12. tydzień	pacjent stopniowo redukuje dawkę dobową tak, aby do 12. tyg. zmniejszyć dawkowanie do maks. 4 dawek/dobę kiedy liczba dawek w ciągu doby zostanie zmniejszona do 2-4, należy zaprzestać używania aerozolu
----------	-----------------	---

Przykładowo: jeżeli pacjent pali 15 papierosów dziennie, powinien stosować 1 lub 2 dawki aerozolu co najmniej 15 razy (15-30 dawek) dziennie przez 6 tygodni.

Następnie, w ciągu kolejnych 3 tygodni, stopniowo zmniejszy liczbę dawek do połowy początkowej ilości (czyli będzie przyjmował 7,5-15 dawek) i przez kolejne 3 tygodnie zejdzie do maksymalnie 4 dawek na dobę. Następnie może podjąć próbę odstawienia aerozolu.^[36]

Po zakończeniu etapu III pacjenci mogą nadal **do-
raźnie stosować aerozol** w sytuacjach silnej poku-
sy zapalenia papierosa, aby zapobiec powrotowi
do nałogu.

WSKAZÓWKA PRAKTYCZNA:

Uczulaj pacjentów, że nikotyna w postaci aerozolu nie jest lekiem wziewnym. Dotyczy to zwłaszcza pacjentów cierpiących na astmę i POChP, stosujących wiele leków w postaci inhalacji.

9.3. NTZ u dzieci i osób starszych

Stosowanie NTZ u **dzieci** w wieku powyżej 12 lat jest dozwolone przez większość producentów preparatów z nikotyną po konsultacji z lekarzem. Konsultacja również z farmaceutą dopuszczona jest dla preparatu *Niquitin Mini*.

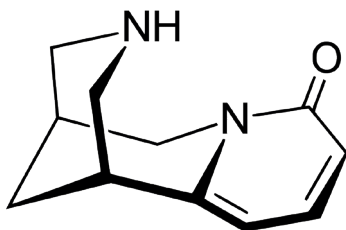
Zakaz stosowania u osób poniżej 18. roku życia dotyczy pastylek *Niquitin* i aerozoli.

10.1. Leki z cytyzyną dostępne w Polsce

Na polskim rynku dostępne są następujące **3 leki** zawierające cytyzynę (Ryc.4):

- *Tabex* (tabletki powlekane),
- *Recigar* (tabletki powlekane),
- *Desmoxan* (kapsułki).

Opakowania wszystkich leków z cytyzyną zawierają 100 tabletek lub kapsułek, co wystarcza na pełną kurację.

Ryc. 4. Wzór strukturalny cytyzyny.

10.2. Skuteczność cytyzyny

Stosowanie leków zawierających cytyzynę ogranicza się do krajów Europy Środkowej i Wschodniej i od niedawna Kanady, gdzie została zarejestrowana pod nazwą handlową *Cravv*.

Skuteczność cytyzyny nie jest tak dokładnie udokumentowana jak innych leków wspomagających rzucanie palenia, co wynika bardziej z jej mniejszej popularności i dostępności w Stanach Zjednoczonych czy Wielkiej Brytanii.

Z dostępnych badań wynika jednak, że cytyzyna:

- wg przeglądu systematycznego Cochrane jest wielokrotnie skuteczniejsza niż placebo,^[47]

Dotychczas ukazały się:

Zeszyty Apteczne: Bezpieczeństwo stosowania leków u osób starszych

Zeszyty Apteczne: Problemy dermatologiczne z perspektywy farmaceuty

Zeszyty Apteczne: Istotne interakcje leków z żywnością i alkoholem

Zeszyty Apteczne: Leki i karmienie piersią

Zeszyty Apteczne: Ból z perspektywy farmaceuty

Zeszyty Apteczne: Choroby dróg oddechowych z perspektywy farmaceuty

Zeszyty Apteczne: Schorzenia układu pokarmowego okiem farmaceuty

Zeszyty Apteczne: Układ sercowo-naczyniowy okiem farmaceuty

Zeszyty Apteczne: Ziołolecznictwo w praktyce

Zeszyty Apteczne: Choroby pasożytnicze z perspektywy farmaceuty

Zeszyty Apteczne: Przeziębienie i grypa z perspektywy farmaceuty (wyd. II)

Zeszyty Apteczne: Cukrzyca i otyłość z perspektywy farmaceuty

Zeszyty Apteczne: Choroby zakaźne i szczepienia ochronne

Fiszki Apteczne: Bezpieczeństwo stosowania leków w czasie karmienia piersią

Fiszki Apteczne: Nebulizacja i inhalatory

Fiszki Apteczne: Pacjent z cukrzycą w aptece

Fiszki Apteczne: Pacjent z problemem skórny w aptece

Fiszki Apteczne: Pacjent z problemem pasożytniczym w aptece

Fiszki Apteczne: Pacjent z przeziębieniem w aptece

Fiszki Apteczne: Pacjent geriatryczny w aptece

Fiszki Apteczne: Pacjent g/Głuchy w aptece

Zamówienia indywidualne oraz dla firm: www.wydawnictwo.farm

O WYDAWNICTWIE FARMACEUTYCZNYM

Wydawnictwo Farmaceutyczne powstało w odpowiedzi na brak aktualnych, wiarygodnych i jednocześnie przystępnych źródeł wiedzy farmaceutycznej.

Wszystkie pozycje Wydawnictwa Farmaceutycznego są przygotowywane przez zespół redaktorów specjalizujących się w przeglądach literatury naukowej, dlatego zawarte w nich informacje są oparte o najbardziej wiarygodne źródła. Każda publikacja Wydawnictwa jest także konsultowana z praktykującymi lekarzami, farmaceutami i innymi przedstawicielami zawodów medycznych. Wszystkie treści tworzone w Wydawnictwie Farmaceutycznym są oparte o standard PCS.

PCS (*Pharmaceutical Credibility Standard*) to autorski standard wiarygodności treści, który zakłada tworzenie opracowań na podstawie aktualnych i najbardziej wiarygodnych dowodów naukowych według kryteriów medycyny opartej na faktach (EBM).

Wszystkie publikacje Wydawnictwa dostępne są do zamówienia online na stronie www.wydawnictwo.farm

Więcej informacji na
www.wydawnictwo.farm

Cena detaliczna: 19,99 zł

ISBN 978-83-956353-7-3

